

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU

**PETROL VE LPG PİYASASI
FİYATLANDIRMA
RAPORU**

Eylül 2023

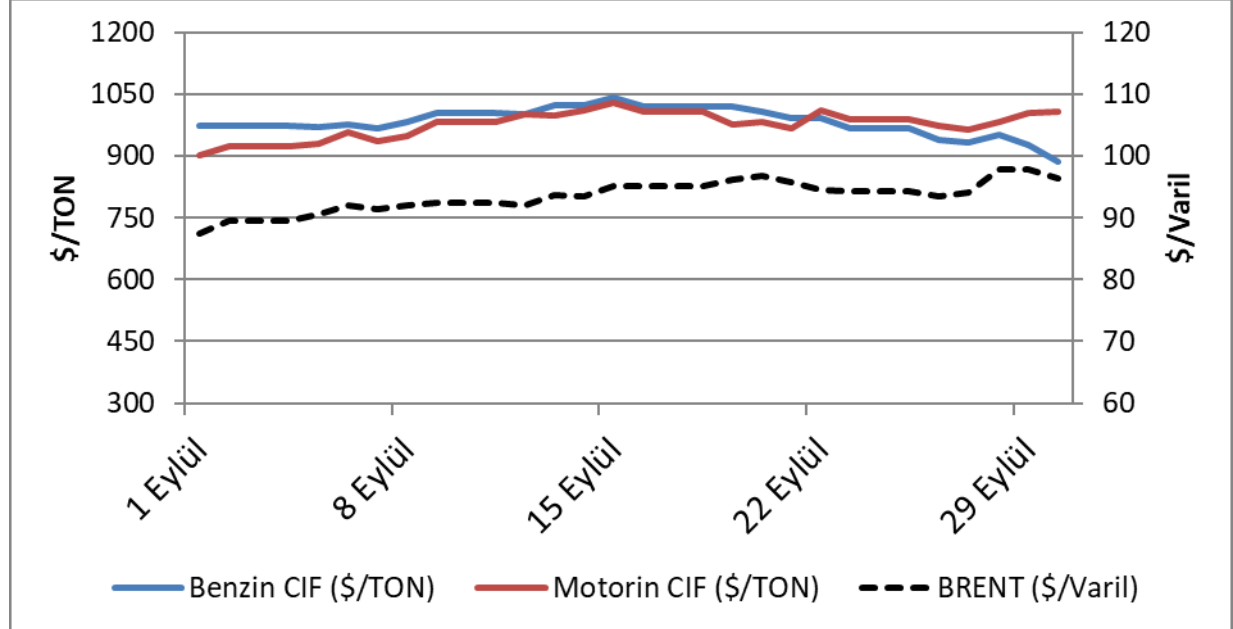
A. PETROL PİYASASI

1. Eylül Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1. Uluslararası Piyasalar

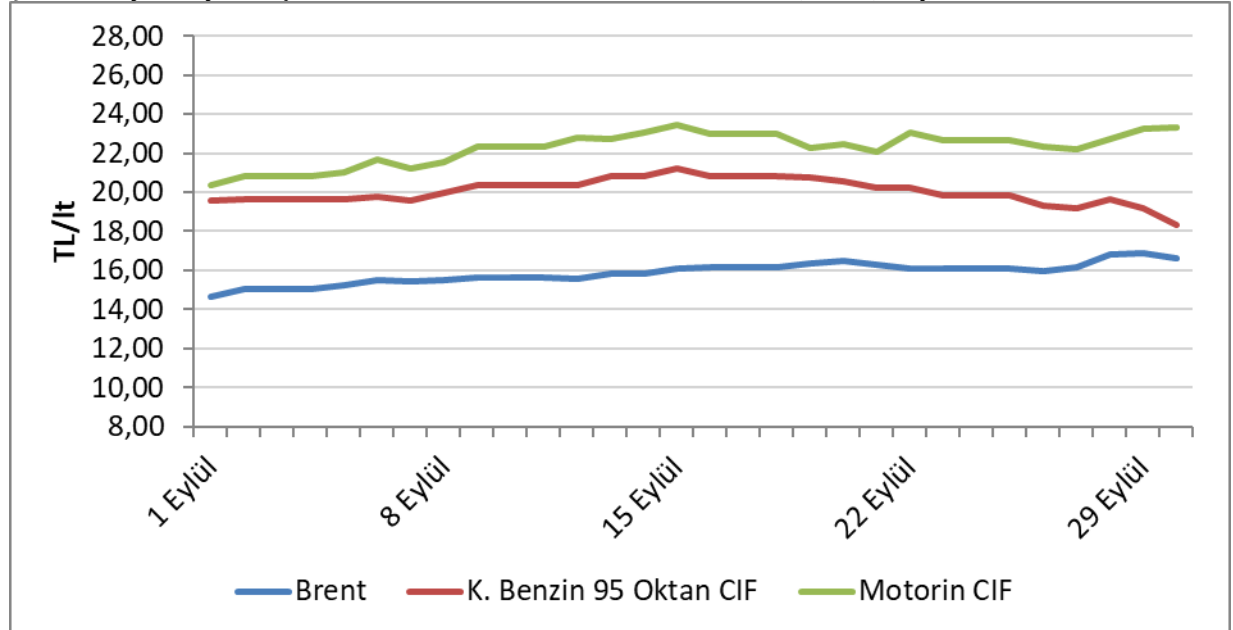
Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan’da, CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında, benzin ve motorin ürünleri ile Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-1’de sunulmuştur.

Şekil-1: Eylül Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-1

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-2’de sunulmuştur.

Şekil-2: Eylül Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-2

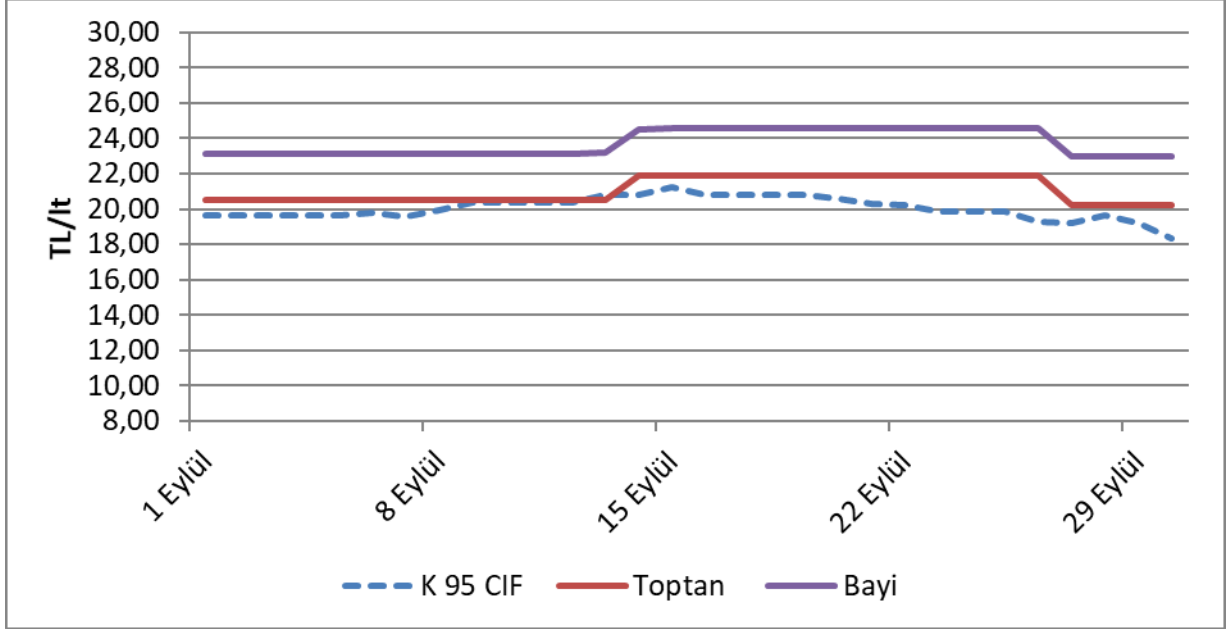

Yukarıdaki şekillerden anlaşılacağı üzere, Kurşunsuz benzin Eylül ayı ortalarına kadar artış göstermesine karşın ay sonuna doğru düşüş seyri izlemiştir. Motorin fiyatları ise Eylül ayına yükselerek başlamış ay sonuna kadar bu yükselişin devam ettiği gözlenmiştir. Brent petrolün varil fiyatı ortalama 93,46 dolar civarında gerçekleştiği görülmektedir.

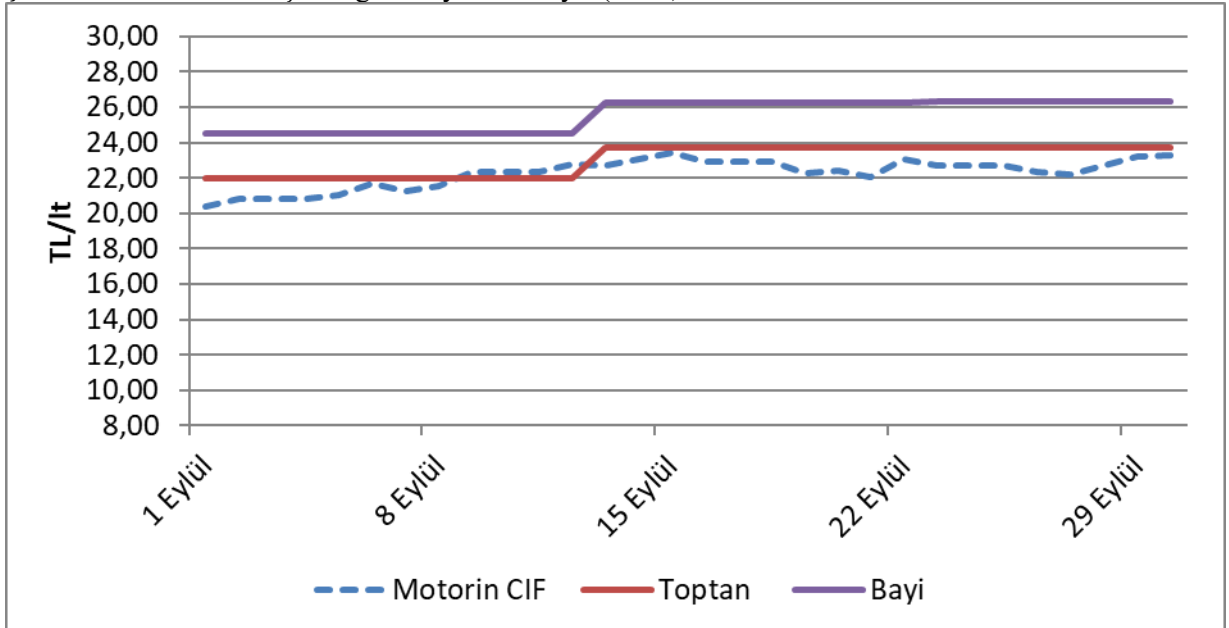
Türkiye

Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan'da fiyatlar, günlük olarak yayımlanmakta iken, ülkemizde fiyatlar günlük güncellenmemekte olup söz konusu fiyatlardaki değişiklikler Dolar/TL kurundaki değişimler de dikkate alınarak belli bir metodolojiye göre nihai fiyatlara yansıtılmaktadır. Bu çerçevede, yurt içi kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorinin vergisiz fiyatlarının Eylül ayındaki seyri Şekil-3 ve Şekil-4'te sunulmuştur.

Şekil-3: Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Şekil-4: Motorin Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Eylül ayı boyunca uluslararası piyasalardaki fiyatlara bağlı olarak kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorinin fiyatları ülkemizde değişim göstermiş ve vergisiz bayi satış fiyatı ortalaması 95 oktan kurşunsuz benzin için 23,73 TL/lt ve motorinin için 25,58 TL/lt olarak gerçekleşmiştir.

2. Eylül Ayı Benzin ve Motorin Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, İstanbul Avrupa Yakasında oluşan benzin ve motorinin vergili fiyatlarının Eylül ayı boyunca nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki paylarının dağılımı incelenmektedir.

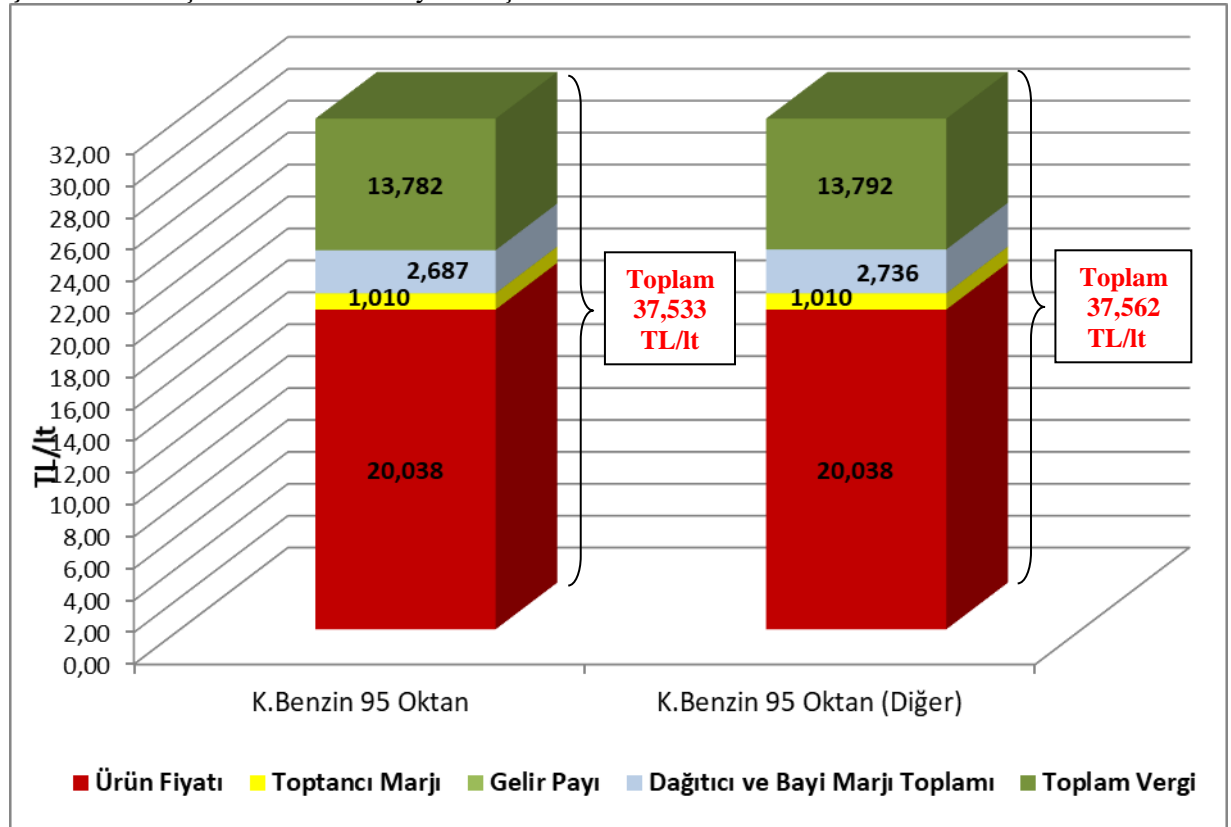
2.1 Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı benzin türleri “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan”, “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan (E10)”, “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan” ve “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan (E10)” olmak üzere dört adettir. Ancak, bu ürünlerden sadece 95 oktan kurşunsuz benzin akaryakıt istasyonlarında yaygın olarak satılmakta, bu ürün de standart ve farklılaştırılmış olmak üzere tüketiciye iki farklı şekilde sunulmaktadır. Bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-1’de ve Şekil-5’te yer almaktadır.

Tablo-1: Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Nihai Satış Fiyatı
Eylül	K.Benzin 95 Oktan	20,038	1,010	0,01596	2,687	13,782	37,533
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	20,038	1,010	0,01596	2,736	13,792	37,592
Ağustos	K.Benzin 95 Oktan	19,639	1,050	0,01596	2,547	13,682	36,934
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	19,639	1,050	0,01596	2,595	13,692	36,992

Şekil-5: Yurt İçi Benzin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-1 ve Şekil-5 incelendiğinde, Eylül ayında ortalama olarak 37,533 TL/lt düzeyindeki 95 oktan kurşunsuz benzin nihai litre fiyatının %36,76’lık kısmının vergi ve gelir payı, %53,39’luk kısmının ürün maliyeti ve %9,85’lik kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

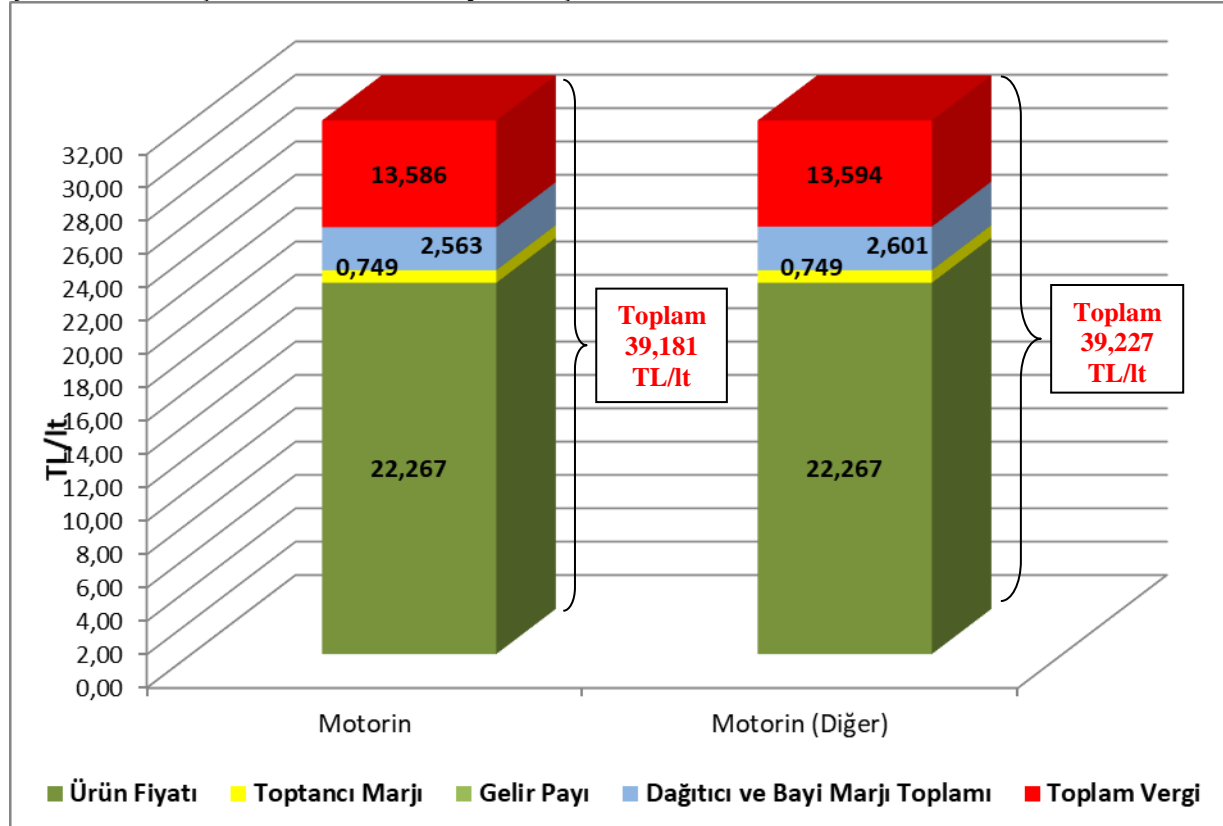
2.2 Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı tek motorin türü bulunmaktadır. Akaryakıt istasyonlarında farklı ticari isimlerle satılan motorin türlerinin tamamı halk arasında “Eurodizel” olarak da bilinen kükürt miktarı 10 ppm olan motorindir. Uygulamada ise akaryakıt istasyonlarında ikisi de aynı standartları taşıyan normal motorin ve farklılaştırılmış motorin olmak üzere iki motorin türü bulunmakta olup, bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-2’de ve Şekil-6’da yer almaktadır.

Tablo-2: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lit)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Satış Fiyatı
Eylül	Motorin	22,267	0,749	0,01596	2,563	13,586	39,181
	Motorin (Diğer)	22,267	0,749	0,01596	2,601	13,594	39,227
Ağustos	Motorin	20,975	0,680	0,01596	2,415	13,284	37,370
	Motorin (Diğer)	20,975	0,680	0,01596	2,454	13,292	37,417

Şekil-6: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-2 ve Şekil-6 incelendiğinde, Eylül ayında ortalama olarak 39,181 TL/lit düzeyindeki motorin nihai litre fiyatının %34,72’lik kısmının vergi ve gelir payı, %56,83’lük kısmının ürün maliyeti, %8,45’lik kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

3. AB ve Türkiye Eylül Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinin onbirinci fıkrası "*Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir.*" hükmünü haiz olup, söz konusu düzenlemeler çerçevesinde akaryakıt fiyatları Kurumumuz tarafından takip edilmektedir. Öte yandan, akaryakıt ürünlerine uygulanan vergi miktarları Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Eylül ayında Türkiye ve AB ülkelerinde kurşunsuz benzin 95 oktanın ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-3'te yer almaktadır. Vergisiz fiyatların bileşenleri; ürün fiyatı, toptancı marjı, dağıtıcı marjı ve bayi marjıdır.

Tablo-3: Türkiye-AB Ülkeleri Eylül Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Malta	16,91	38,66	56,25
Finlandiya	25,93	58,00	55,29
Hollanda	27,55	61,17	54,95
İtalya	25,83	57,15	54,81
Yunanistan	26,32	58,23	54,80
Almanya	26,19	55,99	53,22
İrlanda	24,62	51,89	52,56
Fransa	27,29	56,68	51,86
AB 27 Ortalaması	25,96	52,99	51,00
Danimarka	29,59	59,92	50,62
Portekiz	26,81	53,76	50,13
Belçika	26,38	52,87	50,11
Avusturya	24,76	49,23	49,70
İsveç	26,34	52,09	49,43
Çek Cumhuriyeti	24,05	47,51	49,38
Letonya	25,63	50,58	49,32
Slovenya	23,11	45,15	48,83
Slovakya	25,43	49,34	48,46
Estonya	26,94	51,82	48,01
Hırvatistan	24,56	47,15	47,90
Litvanya	24,84	46,33	46,38
Lüksemburg	26,02	48,19	46,00
Polonya	21,69	39,86	45,58
İspanya	27,96	50,33	44,45
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	25,85	45,86	43,63
Bulgaristan	23,91	41,26	42,05
Romanya	24,94	41,96	40,58
Macaristan	29,08	48,71	40,31
Türkiye	23,73	37,53	36,76

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

4. AB ve Türkiye Eylül Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Eylül ayında Türkiye ve AB ülkelerinde motorinin ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-4'te yer almaktadır.

Tablo-4: Türkiye-AB Ülkeleri Eylül Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Malta	15,96	34,91	54,30
İtalya	27,09	54,78	50,55
Fransa	28,17	54,89	48,67
Belçika	28,66	55,64	48,48
İrlanda	26,43	51,20	48,38
Slovenya	25,17	46,59	45,99
Almanya	28,63	52,79	45,76
AB 27 Ortalaması	27,95	51,04	45,24
Letonya	27,04	49,14	44,96
Finlandiya	31,96	57,90	44,79
Hollanda	30,48	55,18	44,76
Portekiz	28,32	51,08	44,55
Avusturya	28,32	50,84	44,31
Danimarka	30,88	54,58	43,42
Polonya	22,21	39,18	43,33
Yunanistan	29,96	52,33	42,75
Çek Cumhuriyeti	26,62	46,47	42,73
Hırvatistan	28,23	49,10	42,51
Litvanya	26,81	45,43	40,98
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	28,77	48,34	40,48
Slovakya	28,68	48,18	40,48
İspanya	28,47	47,69	40,29
Bulgaristan	24,72	41,10	39,85
Lüksemburg	29,14	48,15	39,48
Estonya	29,85	48,70	38,70
Macaristan	30,85	50,04	38,36
Romanya	27,06	43,50	37,79
İsveç	39,96	62,32	35,88
Türkiye	25,58	39,18	34,72

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

NOTLAR:

- Akaryakıt istasyonlarında satılan benzin türleri “K. Benzin 95 Oktan” ve “K. Benzin 95 Oktan (Diğer)” başlığı altında yer almakta olup, diğer başlığı altında satılan ürünler şirketten şirkete farklı isimler alabilmektedir. Diğer taraftan Ülkemizde piyasaya akaryakıt olarak arz edilen veya dolaşımında bulunan benzin türlerinin, Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 228 Otomotiv Yakıtları-Kurşunsuz Benzin- Özellikler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması zorunludur. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından K. Benzin 95 Oktan ve K.Benzin 95 Oktan (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de her türlü benzinli araçta güvenle kullanılabilir.

- Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türleri, “Motorin” ve “Motorin (Diğer)” başlığı altında yer almakta ve diğer ürün kategorisinde satılan motorin için farklı şirketler farklı markalar kullanabilmektedir. Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türlerinin tamamı Avrupa standartlarında (eurodizel) ürünlerdir ve her türlü araçta güvenle kullanılabilir. Mevzuat açısından ülkemizde tek bir motorin standardı bulunmakta olup, motorin ürünlerinin Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 590 Otomotiv Yakıtları-Dizel (Motorin)-Gerekler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması gerekir. Standartlar gereği bütün motorin türlerinde azami kükürt miktarının 10 mg/kg olması zorunludur. Motorin (Diğer) başlığı altında farklı markalarla satılan motorinin bazı katkı maddeleriyle ilave özellik kazandırıldığı ifade edilmektedir; ancak, bu ürünlerin standartlara uygunluğa ilave olarak, ifade edilen özellikleri taşıyıp taşımadığına dair herhangi bir kontrol ya da denetim bulunmamaktadır. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından Motorin ve Motorin (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de dizel araçlarda güvenle kullanılabilir.

Tanımlar:

1. Ürün Fiyatı: Ürün Fiyatları Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) \$/TON olarak yayımlanmaktadır.

Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında K. Benzin 95 Oktan ve motorin için yayımlanan günlük fiyatların ortalamasının, TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır. Uluslararası piyasalarda ürün fiyatları ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken benzin fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanlıtıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. Benzin türleri ve motorin türleri için 2023 yılı gelir payı 0,01596 TL/lt olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

Benzin Türleri için (95 Oktan)	ÖTV 7,5265 TL/lt	KDV oranı %20
Motorin Türleri için	ÖTV 7,0559 TL/lt	KDV oranı %20

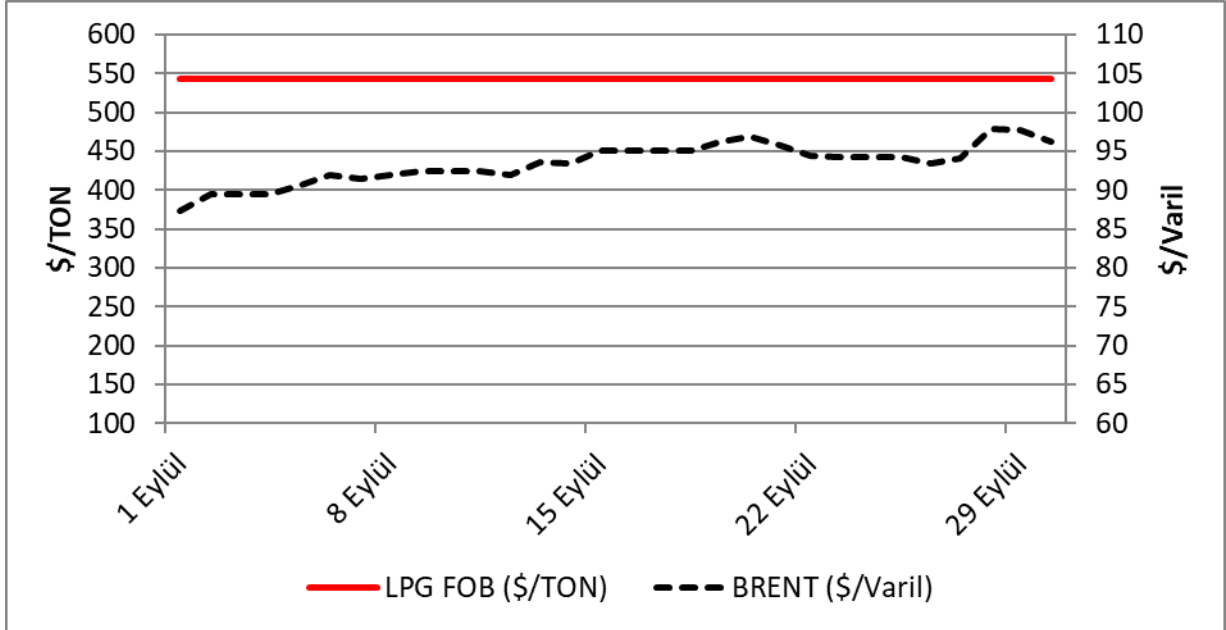
B. LPG PİYASASI

1. Eylül Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1 Uluslararası Piyasalar

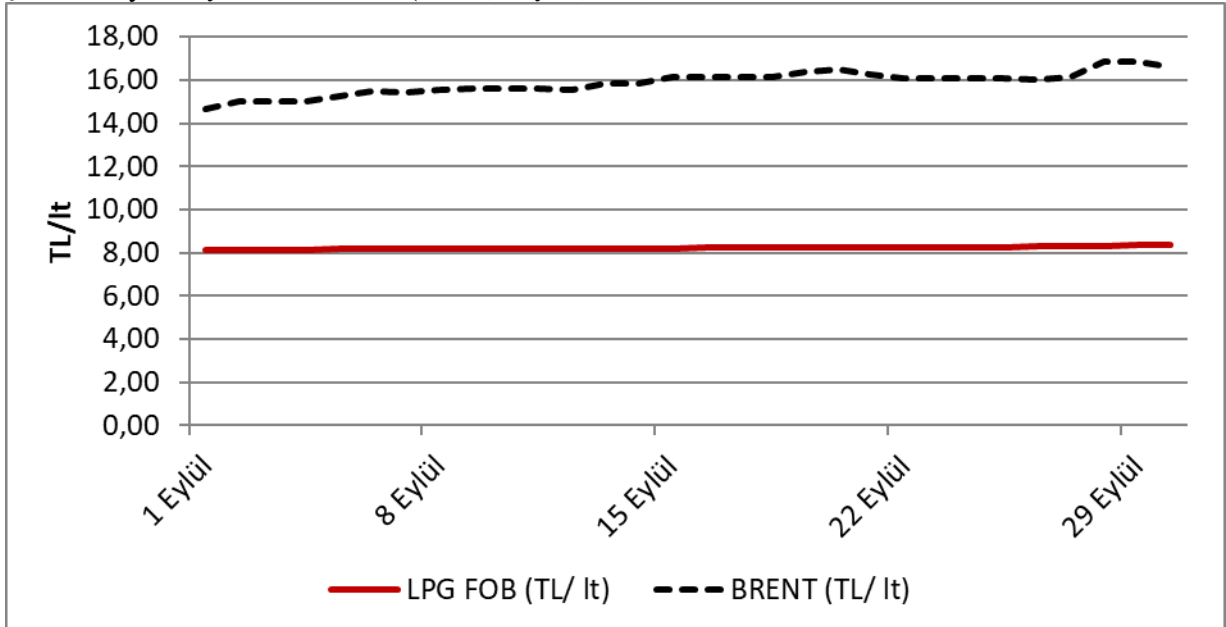
Ülkemiz LPG ürün fiyatları Sonatrach piyasa fiyatları referans alınarak takip etmekte olup söz konusu Sonatrach fiyatları, Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kez güncellenmektedir. Referans fiyat hesaplanırken söz konusu piyasada yayımlanan Bütan fiyatının %70’i ve Propan fiyatının %30’u alınmaktadır. Bu kapsamda karışım LPG (FOB) ürünü ve Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-7’de sunulmuştur.

Şekil-7: Eylül Ayı LPG (\$/Ton) ve Brent (Dated-\$/Varil) Fiyat Seyri

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-8’de sunulmuştur.

Şekil-8: Eylül Ayı LPG ve Brent (Dated) Seyri (TL/lt)

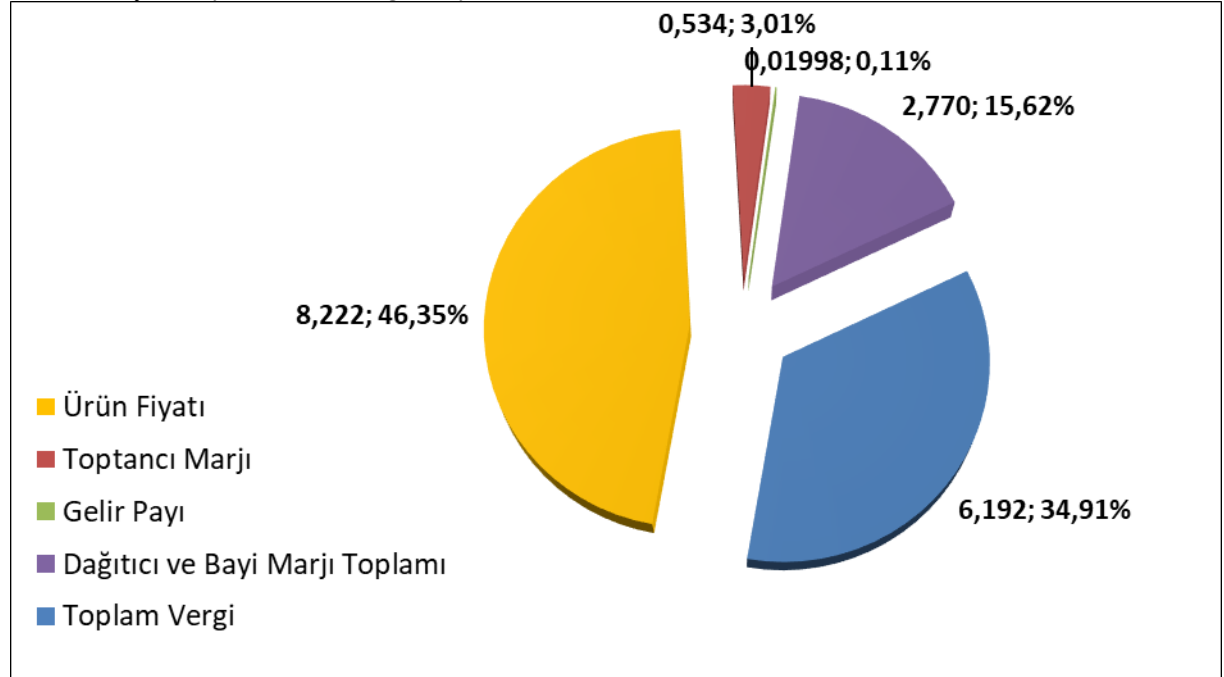
2. Eylül Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, en yüksek hacimli ilk sekiz firmaya ait İstanbul Avrupa Yakası vergiler dahil LPG (Otogaz) fiyatlarının son 12 aylık dönemde nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki payların dağılımı Tablo-5 ve Şekil-9'da incelenmektedir.

Tablo-5: Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Dönem	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marj Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Fiyat
2023 Eylül	8,222	0,534	0,01998	2,770	6,192	17,738
2023 Ağustos	7,044	0,624	0,01998	2,787	5,978	16,453
2023 Temmuz	5,251	0,646	0,01998	2,660	4,241	12,819
2023 Haziran	4,706	1,064	0,01998	2,511	2,669	10,970
2023 Mayıs	5,393	0,479	0,01998	2,272	2,644	10,808
2023 Nisan	5,475	0,577	0,01998	2,047	2,636	10,756
2023 Mart	6,968	0,469	0,01998	1,793	2,833	12,083
2023 Şubat	7,012	0,420	0,01998	1,742	2,830	12,024
2023 Ocak	6,041	0,476	0,01998	1,651	2,649	10,835
2022 Aralık	6,210	0,317	0,00896	1,590	2,638	10,764
2022 Kasım	6,096	0,390	0,00896	1,581	2,629	10,704
2022 Ekim	5,691	0,524	0,00896	1,552	2,575	10,351

Şekil-9: Eylül Ayı Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Tablo-5 ve Şekil-9'dan da görüleceği üzere Eylül ayında 17,738 TL/lt düzeyindeki LPG (Otogaz) nihai litre fiyatının %35,02'lik kısmı vergilerden ve gelir payından, %46,35'lik kısmı ürün fiyatından, %18,63'lük kısmı toptancı, dağıtıcı ve bayi marjından oluşmaktadır.

3. AB ve Türkiye Eylül Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülkemizde otogaz için uygulanan vergi miktarlarını Hazine ve Maliye Bakanlığı belirlemektedir. Eylül ayında Türkiye ve AB ülkelerinde otogazın vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-6'da sunulmaktadır. Aynı tabloda, ülke bazında otogazın bir litresinin TL cinsinden vergisiz fiyatları da yer almaktadır.

Tablo-6: Türkiye-AB Ülkeleri Eylül Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Estonya	10,69	19,51	45,21
Litvanya	9,29	16,87	44,92
Letonya	11,38	20,53	44,58
Portekiz	13,25	23,90	44,55
Almanya	16,34	28,62	42,90
Hollanda	12,90	22,23	41,99
İtalya	12,60	20,56	38,70
Polonya	11,66	18,10	35,61
Türkiye	11,53	17,74	35,021
Macaristan	15,73	23,26	32,36
Çek Cumhuriyeti	12,36	18,05	31,54
Slovenya	17,37	25,22	31,14
Slovakya	13,93	20,12	30,76
Romanya	13,50	19,02	29,01
Fransa	20,24	28,28	28,44
İspanya	21,41	27,10	21,00
Lüksemburg	16,19	20,48	20,94
Hırvatistan	20,60	26,02	20,82
Bulgaristan	13,80	16,82	17,98
Belçika	16,29	19,71	17,36

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

TANIMLAR:

1. Ürün Fiyatı:

Ülkemiz LPG ürün fiyatları bakımından referans olması açısından Sonatrach piyasa fiyatlarını takip etmekte olup, bahse konu piyasada LPG fiyatları Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kere yayımlanmaktadır.

Hesaplama yapılırken söz konusu piyasada yayımlanan “Bütan” fiyatının %70’i ve “Propan” fiyatının %30’u alınır ve hesaplanan rakam, her gün için TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır.

Uluslararası piyasalarda LPG fiyatları ayda bir defa yayımlandığı için ve ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken otopaz fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanıltıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. LPG için 2023 yılı gelir payı 0,0199752 TL/lt olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

LPG (Otopaz) için	ÖTV 5,778 TL/kg	KDV oranı %20
-------------------	-----------------	---------------